

4137789 SHED/M : สาขาวิชา : สิ่งแวดล้อมศึกษา; ศษ.ม. (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คำสำคัญ : บทบาท / เจ้าอาวาส / การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

ธงชัย เนตรสชาวัฒน์ : บทบาทของเจ้าอาวาสในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (THE ROLES OF THE ABBOT ON ENVIRONMENTAL CULTURAL HERITAGE CONSERVATION) คณะกรรมการควบคุม

วิทยานิพนธ์ : เต็มดวง รัตนทัศนีย์, วท.บ.(เคมี), M.A., มาณี ไชยธีรานุกูลศิริ, ค.ม., ค.ค., อภิญญา บัวสรวง, ศ.ศ.บ., M.A. 185 หน้า ISBN 974-663-848-3

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของเจ้าอาวาสในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและแบบสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากเจ้าอาวาสที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 37 รูป ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของเจ้าอาวาสในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พบว่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม อันได้แก่ โบสถ์ เจดีย์ วิหาร พระพุทธรูป และภาพจิตรกรรมฝาผนัง เจ้าอาวาสส่วนใหญ่จะเน้นการอนุรักษ์ตัวศิลปกรรมเป็นหลักตามแนวทางการปฏิบัติของท่าน โดยการรักษาให้มั่นคงแข็งแรงและอยู่ในสภาพเดิม แต่ยังคงขาดทักษะวิธีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมตามหลักวิชาการ ส่วนวัดที่ไม่สามารถทำการอนุรักษ์ตัวศิลปกรรม ก็จะพยายามบูรณะซ่อมแซมจนกระทั่งไม่สามารถซ่อมแซมได้ จึงค่อยรี้อแล้วสร้างขึ้นมาใหม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของเจ้าอาวาสในกรณีที่วัดนั้นไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ส่วนสภาพแวดล้อมโดยรอบแหล่งศิลปกรรมจะเน้นไปในเรื่องของการดูแลรักษาทำความสะอาดเป็นหลัก และทำการปลูกต้นไม้ในพื้นที่โล่งว่าง เพื่อความร่มรื่นของวัด

เจ้าอาวาสส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดงบประมาณในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐเท่าที่ควร อีกทั้งยังประสบปัญหาในการป้องกันสัตว์ต่าง ๆ ที่ทำลายแหล่งศิลปกรรม เช่น นกพิราบ ตัวกระเบื้อง (แมลงปีกแข็งชนิดหนึ่ง) และถึง ยังไม่ได้มีการแก้ไขอย่างจริงจัง เจ้าอาวาสส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมขึ้นอยู่กับเจ้าอาวาสในแต่ละวัดควรเอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้ชำรุดทรุดโทรม และควรรักษาสภาพแวดล้อมโดยรอบให้สะอาด ร่มรื่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร กรมศาสนา ควรสำรวจวัดแต่ละวัด และถวญความรู้เรื่องวิธีการและเทคนิคในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมที่ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ โดยการจัดอบรม ให้คำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่องให้กับเจ้าอาวาสทุกวัด พร้อมทั้งทางวัดควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง และทำการปลูกฝังแนวความคิดเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมให้กับประชาชน ซึ่งควรจะได้ความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น หน่วยงานราชการ วัด และประชาชน เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมอย่างยั่งยืน